

ERDÉLYI GAZDA

MEGJÉLENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félvre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1—1	1—3	1—6	1—12	1—18	1—24
		széri hirdetéskor					
		ft	krft	krft	krft	krft	kr
1/6	lap	14	36	70	120	160	200
1/6	"	7	18	35	60	80	100
1/6	"	350	9	1750	30	40	50
1/6	"	175	450	875	15	20	25
1/6	"	90	225	440	750	10	1250

Többszöri hirdetésnél nagyobb kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. Ta-
laki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. fba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Gyümölcsfatenyésztésünk hibáiról és ezek orvoslásáról.

Gyümölcsfatenyésztőink mindnyájan meg vannak
győződve arról, hogy ha gyümölcsfaültetvényeinket
jobb karba akarjuk hozni és gazdag termésre kény-
szeríteni, gyümölcsfatenyésztésünket jobb és észszerűbb
alapokra kell fektetnünk.

Gyümölcsfatenyésztésünk lassu előrehaladásának
oka legnagyobbbrészt oly akadályokban fekszik, me-
lyeket rögtön elhárítani tehetségünkben nem áll. Ezen
akadályok elhárítása a köznép művelődésének elő-
haladásával mind inkább könnyebb lesz; azonban je-
len helyzetünkben is képesek vagyunk sok hibát el-
enyésztetni és czélszerű javításokat behozni.

Fiatal gyümölcsfaültetvényeink nagyon lassan
fejlődnek; igen hamar hoznak gyümölcsöt, a miért
faállományuk gyarapodása késleltetik: ezek különösen
azon okok, melyek gyümölcsfatenyésztőinket új ültet-
vények beállításától és a nagybani, vagyis gazdasági
gyümölcsfatenyésztéstől elijesztik.

A fent említett szabálytalan kifejlődés okait kü-
lönösen a csemeték felnevelési módjában és a mun-
kálatok hiányos kivitelében hiszem rejleni. — A
fiatal csemeték még egészen erőtlének és már is
termő ágakkal bírnak; — a törzsről levágjuk ugyan
a vastagító ágakat, azonban a sebek beforradásával
nem sokat törődünk; a csemeték még a faiskolában
állanak és már is száraz fával bírnak; nincsenek még

megerősödvé és a kiültetésre képesítve és mégis
kiültetjük azokat.

Most már az a kérdés, mikép neveljük fáinkat,
hogy ezen fent elősorolt hibákat kikerülhessük?

1) Faiskoláinkat lehetőleg egyenlő tá-
blákra kell felosztanunk: azaz egy fordát (Tur-
nus) kell megállapítanunk. Félmagas törzsű fák
7—8 éves, magas törzsű fák 9—10 éves fordát
kivánnak. — Különben a forda éveinek száma azon
alaktól feltételeztetik, a melyben fáinkat nevelni
akarjuk. A fordának haszna oly faiskolákban, me-
lyek sok éven át hivatvák szolgálni, abban rejlik,
hogy általa képesítve vagyunk czélszerű talaj meg-
mivelést eszközölni és meghatározni az eladásra szánt
fák számát. — Oly faiskolákat, melyekben csak
egyszeri átültetésre szánt fákat kívánunk felnevelni,
forda nélkül egészen beültethetünk.

2) A beültetendő táblák ősszel 1 1/2—2' mélyre
megforgatandók, és ha a termőréteg szegény, kellő
mértékben meg kell azt trágyázni; mert földolog,
hogy a talaj 1—2' mélyre eléggé porhanyó legyen
és kellő trágyaerővel birjon, azon okból, hogy a
csemete erős törzset, valamint a czélzott alaknak
megfelelő ép, egészséges oldalhajításokat nevelhessen;
nehogy a faiskolában töltött 3—4-ik évben már el-
csenevészedjék, termő ágakat képezzen és így eset-
leg gyümölcsessel legyen megterhelve.

Az utóbb említett hiányok különösen oly fa-

iskolákban merülnek fel, melyek nem rigoliroztatnak, vagy a melyek oly helyekre vannak beállítva, hol már évek óta üzetik a fanevelés, s így ásványi alkészletekben szükölködnek. — Földforgatás nélkül nagyon kevés talajon vagyunk képesek erőteljes csemetéket nevelni fel; a már beállított faiskolákban a trágyázás sem segít, mivel a növényi tápanyagokat a gyökerek közelébe vinni nem lehet. Gyakran a földforgatás és ideje korán eszközölt trágyázás sem segít oly talajon, mely hosszú időn át használtatott fanevelésre.

Gazdasági gyümölcstenyésztésre — különösen a lágymagvuak tenyésztésére — legcélszerűbbek a magos és félmagos törzsű fák és mégis e két alak képzése elhanyagolt és a legnagyobb mértékben hibás.

Elismert dolog az, hogy éghajlatunk alatt csapmetszés és vastagító ágakkal legcélszerűbb a fanevelés; e két pont azonban pontosan kiviendő, ha a kívánt eredményt elérni akarjuk. — Előre feltéve, miszerint e két nevelési mód eléggé ismeretes — mit annak gyakori alkalmazása bizonyít — csak azon szembeszökő hibákra kívánok utalni, melyek e két nevelési mód kivételénél gyakoriak és egyszersmind röviden szólni ezen hibák elkerülésének lehetőségéről.

A mellékajtások nem távolíttatnak el kellő időben és megfelelő módon; a keletkezett sebhelyek nem kenetnek be viasszal, tehát a levegő behatásának kitéve maradnak. Azon fákról, melyek még metszés alatt vannak, a mellékajtások akkor vágandók le, midőn irón vastagságuk, még pedig tavasszal a nedvkeringés beállta előtt.

Oly fák, melyeknek koronája ki van már képződve, tavasszal minden mellékajtástól — kivéve a koronaágakat — megtisztítandók.

Egyáltalában minden hajtás és ág úgy vágandó le a törzsről, hogy a keletkezett sebhely mentől kisebb legyen, mert ekkor annál hamarabb fog ez beferrni és így a törzs nem lesz göcsös.

Nem tudom eléggé ajánlani a vágott helyeknek viasszali bekenését, mivel a sebhelyekre a levegő szabadon hat, a képlőrétég (Cambium) képződése nem lesz eléggé gyors, a minek következménye azután az, hogy száraz fa keletkezik, vagy a csemete elbetegesedik.

Ha egy ily elhanyagolt csemetét kiültetünk, ennek nem csak további kifejlődéséről kell gondos-

kodnia, hanem egyszersmind azt is utánpótolnia, mit első éveiben elmulasztott.

3) A leggyakrabban elkövetett hibák közé tartozik az, hogy még teljesen ki nem fejlődött csemetéket használunk kiültetésre. Az ültetésre szánt csemetének kellő erőben kell lennie, különösen fiatal korban képzett egészséges faállománnyal kell bírnia, hogy az átültetést növéseinek megállapodása nélkül elbírhassa.

Fájdalom, nagyon gyakran látunk oly csemetéket kiültetve, melyek még két évig a faiskolában maradhattak volna. A növény igen gyenge, a kiültetés helyén két anynyi idő alatt vagyunk csak képesek egy erőteljes fát felnevelni, mint a faiskolában, hol azt gyorsan és könnyen elérhettük volna.

Gyümölcstenyésztőink teljes számban szeretnék látni mindig ültetvényeiket, a hiányzókat azonban nem pótolhatják faiskoláikból kikerült erőteljes csemetékkal; hanem 1—2 éves oltványokat ültetnek ki, csakhogy gyümölcstelepeik tavasszal teljesen beültetve legyenek. A termesztés nem felel meg a fogyasztásnak!

Ha az említett hiányokat alapjukból akarjuk orvosolni, úgy véleményem szerint oly erővel kell rendelkezünk, mely erőket valamenynyi előforduló kert munkálatoknál alkalmazni lehessen.

Csak a k a l m a s m u n k á s o k k a l lehetünk képesek rendes faiskolat tartani; egészséges fákat tömegesen és folytonosan előállítani. Mostani munkásainkkal a gyümölcstenyésztésben előmenetelre nem számíthatunk. — A vásárló közönséget szintén nagyobb rendre és a megrendelésben előre látásra kell figyelmeztetni, hogy a tenyésztők munkálataikat beoszthassák s ideje korán ki is vihessék.

Megvagyok győződve arról, miszerint ha ezen változtatásokat gyümölcstenyésztésünk- és kertészetünkbe hozzuk, nemcsak nagyobb jövedelemre számíthatunk, hanem oly csemetékkal szolgálhatunk, melyek egészségesebb növekvést mutatnak, mint azt eddigi ültetvényeinken tapasztaljuk. **R. G.**

Gazd. egyleti titkár Gamauf Vilmos jelentése az erdélyi gazd. egylet idei közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés! Midőn a lefolyt évről igazgató választmányunk nevében számolnom kell, midőn működésünknek nevezetesebb mozzanatait legalább vázlatosan feltüntetni óhajtom — örömmel jelenthetem már előlegesen is, hogy az egylet ha némi anyagi veszteséget szenvedett is, szellemi tevékenységének mezején perczről perczre

nagyobb tért foglal el, napról napra biztosabb léptekkel halad a kitűzött nagy cél — hazánk anyagi s szellemi felvirágzása felé!

Az egyleti köztelek — mint fájdalom előre jövendők — ez évben is tetemes deficitet mutat fel. Az ár-emelés a jövedelmet mintegy 30%-al szaporította ugyan, de másfelől az ajánlott munkamegszorítást in praxi keresztülvinni lehetetlen volt. Az 187 $\frac{1}{2}$ tél átkos következményeiről csak a melegebb tavasz folytán szerezhettük biztos tudomást — ekkor láttuk, hogy kiadható csemetéinknek több mint harmadrésze elfagyott, vagy legalább oly károkat szenvedett, melyek mellett azoknak elárúsítása jó lelkiismerettel megengedhető nem volt, de a zord tél legérzékenyebben az által sujtott bennünket, hogy szépen diszló anyafáinknak tetemes részét tönkretette. E kedvezőtlen körülmények eléggé megfejtik a kimutatott deficitet és újból is eljöttnek látjuk az időt a köztelek jövendő sorsát beható figyelmünk tárgyává tenni!

Az egylet nagyutczai kísérleti szőlője az idő viszonyosságaitól menten maradt.

Átérve szellemi kiucsnak az „Erdélyi Gazda“-ra örömmel jelenthetjük, hogy annak ingyen küldése egyleti pénztárunknak közvetve még anyagi hasznot is szült. A részvénydíjjak befizetése ugyanis a múlt évben 50%-kal emelkedett — t. tagjaink a kedvezményt kellőleg felismerve, a pénztár iránti kötelezettségeiknek is szívesebben és pontosabban tettek eleget, mint valaha.

A lap szellemi értékére nézve azonban nagyon eltérő nézetek nyilvánultak; míg az egyik olvasó, p. o. a pomologiának szánt tért sokalta, addig a másik azt kevesellette — a két hetenkénti megjelenés mellett számos sürgős ügy ismertetése késett vagy már meg sem jelenhetett, és így közlönyünk nem tölthető be tulajdonképeni hivatását, hogy közgazdasági életünknek, gyakorlati s elméleti haladásunknak híven mutató tükré legyen.

Igazgató választmányunk teljesen méltányolta e gánccok jogosultságát, de másrészt egyletünk kedvezőtlen anyagi viszonyai majdnem lerombolhatlan gátat vetettek minden változás elé, mely a lap többszöri megjelenésével, természetesen ennek költségeit is tetemesen emelte volna. Dacára ennek az igazgató választmány f. évi január hó 11-én tartott ülésében egy buzgó tagtársunk megtette azon nagy horderejű indítványát, mely szerint az „Erd. Gazda“ már a jelen év kezdetén mint hetilap jelenjék meg. A megeredt vita végeredményében igazgató választmányunk az indítványt elfogadta, de csak azon feltétellel, hogy a nmlgu miniszterium a segélyezési összeg felemelésébe bele fog egyezni. E hajlandóságról egy lelkes tagtársunk megbízásunk folytán csakhamar személyes meggyőződést szerzett és így hat nappal a hozott határozat után az „Erdélyi Gazda“ ötödik évfolyama mint hetilap kezdé pályafutását és dacára az évenként 52 nyomtatott ivre menő terjedelemnek (eddig legjobb esetben 36 ivet tett) t. tagjainknak ezután is ingyen — t. előfizetőinknek pedig az eddigi ár mellett küldetik. Az igazgató választmány a maga részéről lehetővé tette azt, hogy lapunk

mint legolcsóbb gazdasági szakközlöny szerepelhessen, a szerkesztőségnek pedig legszebb feladata leendő, hogy gyámolitva tekintélyes munkatársai díszes koszorúja által, az „Erdélyi Gazda“ szellemi értékét tőle telhetőleg nevelje! Így azt hisszük, lapunk a t. közönség pártfogását, ki is fogja érdemelni s felkérjük közgyűlésünk t. tagjait, legyenek ez önzetlen közhasznú vállalatnak buzgó apostolai!

Örömmel jegyezhetjük fel, hogy a nmlgu földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium még egy évben sem tett annyit hazánk és egyletünk anyagi, szellemi érdekeinek előmozdítására, mint a lefolyt időszakban. Emeltettük már egyleti közlönyünk bőkezű segélyezését, ide sorolhatjuk az erdélyi gazdák második vándorgyűlése és tárlata költségeinek fedezésére kegyesen utalványozott összeget és érmeket, itt foglal méltó helyet a cselédjutalmazásra és méhkasok ingyen kiosztására nyújtott segély. Azonban mindezeknél nagyobb horderővel bírnak azon intézkedések, melyek hazánk állattenyésztésének és szőlészetének emelését célozzák, értjük a fogarasi államménes megalapítását, melynek előleges munkálataiban résztvehetni egyletünknek két kiküldötte szerencsés volt, értjük egy szarvas marhatenyésztételep felállítását, melyet úgy választmányunk, mint az erdélyi gazdák második vándorgyűlése egyforma erélylyel és kedvező sikerrel kérvényezett és sürgetett, értjük végre a m. év óta működő szőlészeti vándortanár alkalmazását, mely szűkebb körű hazánk borász közönsége által osztatlan tetszéssel üdvözöltetett. Hogy szőlészeti vándortanárunk működése a jövőre nézve kellőleg rendszeresítették, választmányunk elhatározta, miszerint a f. évtől kezdődőleg a vándortanár egy szőlészeti idény alatt csakis bizonyos megszabott területen buzgókodjék, mely területfelosztásnál hazánk hat borvidékeit és azoknak részeit vettük alapul. Így p. o. jelenleg a nyitás kezdetével vándortanárunk a mezősegi borvidék marosi részének 85 helységébe fog indulni, ott elméleti, gyakorlati előadást, utmutatásait megtartani és — mi kiváló fontosságú — a nékie kiosztott rovatos ívek alapján az egyes községek szőlészeti statistikáját hitelesen és tüzetesen el fogja készíteni.

A miniszterium megtisztelő felszólítása folytán több kisebb-nagyobb fontosságú tárgyban véleményt adtunk — és többek között kieszközöltük azt, hogy hazánkfia Hutter Sámuel méhkasja ingyen kiosztás végett elfogadtatott, hogy elismert méhésznünk oltszemi ev. ref. pap Kiss János egy népszerű méhészkönyv megírásával lett megbízva sat.

Hálás köszönettel kell megemlékeznünk a miniszterium azon előzékenységéről is, melylyel egyletünket az általa kiadott vagy segélyezett szakközlönyök és könyvekben részesíteni siet — e becses adományok a lefolyt évben is tetemesen gyarapíták egyletünk könyvtárát.

A rendes havi ülésekben igazgató választmányunk a folyó ügyeknek részint elintézésével, részint vélemény alá bocsátásával foglalkozott, legtöbb tevékenységet a m. évben a szőlészeti, kertészeti s méhészeti osztály, minde- nek felett azonban a világkiállítási bizottság fejtett ki.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara, valamint

egyletünk is felismervén a bécsi világiállítás nagy horderejét, kebelükből bizottságot alakítottak, mely csakhamar egy ipari és egy gazdasági szakosztállyá külön vált. Ha ez utóbbi osztály megfeszített tevékenysége daczára sem bir fényesebb eredményeket felmutatni, ezt egy részt a mult év tagadhatatlanul silány termésének, nagyrészt azonban a sajnos részvétlenségnek kell felrónunk. A kiállításnak egyes szakain azonban méltóan leszünk képviselve s eltekintve az idő kedvezésétől függő gyümölcs- és szőlőkiállítástól, megemlithetjük, hogy borkiállításunk jó hírnevünknek megfelelő, gyűjteményes állatkiállításunk pedig, melyet lelkes főuraink áldozatkészsége hoz létre, remélhetőleg kiváló s kitünő lesz. Hogy azonban hazánk és kiállítóink érdekei lehetőleg megóvassanak, hogy a pénzdús külföld figyelme mindinkább reánk irányoztassék, a kamara s egylet egyaránt szükségesnek tartották, miszerint szűkebb körű hazánk külön hivatalos képviselőt nyerjen a világiállítási m. kir. biztosság körében és mint erre alkalmas egyént a gazd. egylet titkárát ajánlották. A m. kormány az ajánlatot elfogadva, Gamauf Vilmost f. évi januar hó végén erdélyi világiállítási felügyelővé tényleg ki is nevezte. Midőn egyletünk igazgató választmánya beleegyezett abban, hogy titkárát félévénél hosszabb időre nélkülözze, egyrészt a fentebbi okok, másrészt azon tekintetből indokolja ezt, mely szerint titkárának bő alkalmat nyújtván a világiállítás, kivált gazdasági mozzanatainak tanulmányozására, bizton reményli, hogy e tanulmány hazánk és egyletünk javára, üdvére számos és hasznos gyümölcsöket fog teremni. Megnyugtatta érezhette magát egyletünk továbbá még az által is, hogy titkár helyettesítéséről megfelelőleg gondoskodva van, a mennyiben hivatalának fogalomszaki teendőit, valamint a szerkesztőségi agendákat tagtársunk k. monostori gazd. intézeti tanár Vörös Sándor volt- szíves elvállalni, a köztelek és szőlő felügyeletét tagtársunk Nagy Ferencz elnökllete alatt pedig egy külön bizottság fogja kezelni. Azonkívül gyakorlott

irodai segéderő áll rendelkezésre, mely az ügykezelés minden ágában kellőleg felhasználható.

Az erdélyi gazdák második vándorgyűlését m. évben Küküllőmegye fogadá vendégszerető ölébe, e második gyűlés is fényesen bizonyítja az eszme életrevalóságát; mert hazánk legtávolabb vidékeiről is hatósági, egyleti képviselők, magánosak szép számmal gyűltek össze. A jelenleg kiosztott vándorgyűlési jegyzőkönyv már az elfogadott alapszabályok értelmében van szerkesztve s a gyűlés és tárlatra vonatkozó összes hivatalos adatokat tartalmazza. Idei vándorgyűlésünk szíves meghívás folytán a regényes Hunyadmegye székvárosában fog megtartatni s nem kételkedünk benne, hogy az eddigi érdekeltség még fokozódni fog.

Pályázati kérdés a lefolyt évben három volt hirdetve: egy a Mezőség befásítására, egy a cselédkérdést illetőleg, végre egy az okszerű karikás mivelés érdekében. A két elsőre egy-egy pályamunka be is érkezett, melyekről a bírálat még folyamatban van; a harmadiknak határideje csak f. évi augustus hó 1-én telik le.

A mult közgyűlés óta egyletünk ismét néhány buzgó taggal szaporodott, ugyanis belépésük sorrendje szerint: Velits György, r. tag. Székely Mihály, r. tag. Eöry Tivadar, r. tag.

Ezeket kívül több tag lejárt részvény-kötelezvényét ujjal cserélte fel.

Rövid és vázlatos jelentésünk végéhez érkeve, bizalomteljesen a t. közgyűlés szíves ítéletére bizzuk mult évi működésünk megbíráását, fogadja elnéző méltánnyalatt a mit hazánk és egyletünk érdekében tehettünk és ha a ma újból választandó igazgató választmány nagyobb sikert fog felmutatni, szerény tevékenységünket tul fogja szárnyalni, -- legyen szabad számunkra legalább egyet igénybe vennünk: az önzéstelen munkával párosult ernyedetlen jó akaratot!

T Á R S A L G Ó.

Közgyűlés martius 12-én 1873.

40) Egyleti elnök grf. Mikó Imre a közgyűlést következő beszéddel nyitja meg — (e beszédet lásd „Erdélyi Gazda“ idei 9-ik számában)

a megnyitóbeszéd lelkes éljenzéssel fogadtatik.

41) Egyleti titkár Gamauf Vilmos előadja a titkári jelentést — (lásd lapunk mai számát)

a titkári jelentés helyeslő tudomásul szolgál.

42) A pénztárvizsgáló bizottság következő jelentését terjeszti elő:

Tisztelt közgyűlés!

A tiszteletteljesen alólírt pénztárvizsgáló bizottság a következő jelentést terjeszti be:

Mindenekelőtt legkedvesebb kötelességünknek tartjuk nyilvánítani, miszerint egyletünk pénzbeli számadásait a legnagyobb rendben, a legnagyobb pontossággal vezetve találtuk, úgy hogy ennek nyomán egyleti pénztárnok tek. dr. Hintz György ur

fáradhatatlan buzgóságát a t. közgyűlés méltányló elismerésébe a legmelegebben ajánljuk.

A nagy szorgalommal összeállított 1872-ik évi pénztári számadást, vagyonskimutatást és vagyonsmérleget — a t. tagok között kiosztatván — felolvasottnak kérjük tekinteni s ezennel bátrak vagyunk a nevezetesebb rovatokra némi megjegyzést tenni, u. m.

1) Alaptőke.

Ezen rovat áthozatala 1872-re 58,882 frt 2 kr volt, melyet levonva a jelenlegi átvitelből 60,642 frt 2 kr, az alaptőke gyarapodása a mult évben 1760 frtot teszen; az eddig a köztelek terhére vezetett 500 frt passivum, mint a nemzeti színház alap követelménye, valamint annak 6 évi kamathátraléka törlesztetvén a fekvő birtok értéke is 500 frttal gyarapodott, mig ellenben a kölcsönre adott tőkékről szóló kötvények összege Bincez István teljesen befizetett tőke tartozása, valamint középső grf. Teleky Domokos részlettörlesztése által apadást mutat fel. Ezen rovatnak készpénz-követelménye 1478 frt 2 kr, ez idő szerint beléolvadván a főpénztárba, mint főpénztár tartozása vezetettük.

Ezen összeg a köztelek 1872. évi deficitjének fedezésére fordítottatott.

2) A rendes jövedelem rovata.

Örvendetes emelkedést mutat fel a mennyiben bevételi összege az eddigieket tetemesen meghaladta. Ezt egyfelől az ügyvéd által eszközölt jelentékeny felhajtások, valamint egyleti lapunk minden tagnak díjtalanul lett megküldésének köszönhetni. Az emelkedés nevezetesen a részvény-jövedelemben tűnik fel, mely czimen a mult 1872-iki év folytán 50%-kal több vétetett be, mint 1871-ben. Daczára ennek a hátralékok összege a mult évihez képest nagyobbodott s mult évi december 31-én 12,280 frtot mutat fel.

3) A köztelek.

Évi jövedelme 1670 frt 23 kr volt, mely összeggel szemben kiadásai 4540 frt. 29 kr mentek, s így annak mult évi deficitje 2870 frt 6 krt. teszen. Miután ezen összeg a folyó bevételekből nem volt fedezhető, arra az alaptőke készpénz-követelménye fordítottatott, minek folytán tehát a mult évben alaptőkénkből 1478 frt 2 kr költetett el. A 4540 frt 29 kr kiadásban jelentékeny számmal képviselvék a napszámok, mely czimen 2158 frt 20 kr ment ki; ugyszintén az 1870 és 1871-re utólag kiadott szőlőmivelési átalány és kertészi százalék.

4) A gépszerző szakosztály tőkéje átiratott — közgyűlési határozat folytán — az alaptőkéhez, tehát e czimen mint külön álló rovat utóljára szerepel.

Végül a tisztelt tagok kezében levő pénztári kimutatás alapján az egylet activ vagyona 1872. december 31-én 74,026 frt 82 krt teszen, melynek egyes főtételei:

a fekvőbirtok	8181 frt 50 kr.
a kölcsönre adott tőke összege	10,300 frt — kr.
a földterhermentesítési kötvények összege	21,892 frt 50 kr.
a gépszerző szakosztály tőkéje	1000 frt — kr.
magán alapítványi kötvények értéke	17,720 frt — kr.
az aranyalap	428 frt 84 kr.
végre a versenydíjalap	36 frt 56 kr.

Ezeknek elsorolása után azon tiszteletteljes kéréssel fordulunk a t. közgyűléshez, sziveskedjék egyleti pénztárnok t. dr. Hintz György urat a fennhagyandók fennhagyásával az 1872-iki számadás terhe alól felmenteni.

Tisztünkhez tartozván még a f. évi költségvetésnek elkészítése is, ezt a következőkben bátorkodunk előterjeszteni:

Remélt bevétel:

1) Urbéri papirok után kamat	00 frt.
2) Kölcsönre adott tőke után kamat	1200 frt.
3) Alapítványok után kamat	700 frt.
4) Részvénydíjak után	1000 frt.
5) Köztelek jövedelme	1400 frt.

Összesen: 4800 frt.

Kiadási előirányzat:

1) Titkári fizetés	1200 frt.
2) Kerti személyzet fizetése	1112 frt.
3) Köztelki napszámokra	1800 frt.
4) Szőlőskert átalánya s kiadása	200 frt.
5) Hírlapok, könyvek, nyomda	200 frt.
6) Adó s biztosítás stb.	50 frt.
7) Postai költségek és apróságok	100 frt.
8) Előre nem látottakra	137 frt.

Összesen: 4800 frt.

Evvel tiszteletteljes jelentésünket bezárva maradunk a t. közgyűlésnek

alázatos szolgálói:

Kolozsvárt, 1873. martius 10-én.

Br. Huszár Sándor, s. k.

Filep István, s. k.

Gamauf Vilmos, s. k.

közgyűlés a pénztárvizsgáló bizottság jelentését helyeslő tudomásul vévén, a kiosztott (lapunk mai számához mellékelt) pénztári kimutatást felolvasottnak tekinti s midőn egyleti pénztárnok t. dr. Hintz György urnak fáradságtalan buzgalmaért jegyzőkönyvileg is köszönetet szavaz, egyszersmint a fennhagyandók fennhagyásával pénztárnok urat az 1872-ik évi számadás terhe alól felmenti.

43) Elnök maga, elnöktársai s az igazgató választmány tagjai nevében a leköszönést ismételvén

szavazatszedő biztosokul Páll Sándor, Berde Mozsa s Demeter Károly tagtársakat kéri fel és az ülést a szavazás bevégeztéig felfüggeszti.

44) Páll Sándor mint a szavazatszedő bizottság elnöke a szavazás eredményéről következő jelentést terjeszti elő: beadott összesen 24 szavazatlappal, megválasztottak elnökké Gr. Mikó Imre 24, alelnökké B. Huszár Sándor 24, Tisza László 24 szavazattal; választmányi tagokká: B. Bánffy Dániel, B. Bánffy János, gr. Bethlen Géza, Dávid Antal, Filep István, id. Hintz György, Kodolányi Antal, Nagy Ferencz, Pagat János, Páll Sándor, Szentgyörgyi József, Tóth Zsigmond és Velics Károly 24—24 szavazattal; Filep Samu és Szabó József 23 szavazattal; Magyar Mihály 22 szavazattal; Vörös Sándor 21 szavazattal; Demeter Károly és Székely Mihály 20 szavazattal; Berde Áron 19 szavazattal, Tuba Lajos és Mina János 17 szavazattal; Br. Bánffy Dezső 15 szavazattal; végre Ladányi Sándor 14 szavazattal. Ezekon kívül szavazatokat nyertek a következő tagtársak: Galgóczy Károly 10, Szabó Samu 9, Lukács Ferencz 7, Fülel István 6, Kelemen Benjamin 6, Szász Ádám 4, Szentgyörgyi Lajos 3, Korbuly Bogdán 3, Csulak Dániel 2, Gr. Teleky Gusztáv 2, és Gr. Kornis Albert 1.

közgyűlés a szavazatszedő bizottság jelentését helyeslő tudomásul veszi.

45) Indítványok fenn nem forogván

elnök sajnálatát fejezi ki a felett, hogy tagjaink oly csekély számmal voltak a közgyűlésen képviselve, a megjelenteknek szives türelmökért meleg köszönetet mond és a közgyűlést bezárja.

Gamauf Vilmos, egy. titkár.

LEVELEZÉS.

Kolozsvár, márczius 16-án 1873.

Tekintetes szerkesztő ur! Az „Erdélyi Gazda“ ez évi márczius 8-iki számában önnek egerpataki levelezője megemlékezve a „Tisza“ biztosító és jelzálogbank üzletéről is mintegy fölhevítést intéz illető helyre arra nézt, valjon van-e kilátás hogy a „Tisza“ kölcsönüzletét megnyissa.

Miután a válasz megadására az erdélyi rész területén magamat, és csakis magamat tartom hivatottnak, tisztelettel kérem legyen szives ezen soraimnak szerkesztő ur legközelebb megjelenő lapjában helyet adni.

A „Tisza“ biztosító- és jelzálogbank megalakításának célja az volt, hogy olcsó és kényelmes uton juttasson pénzt azon osztály — az apró kisbirtokos földmivelő osztály — kezébe, mely minden eddig létező pénzügyi intézetek segélynyújtásától meg volt fosztva.

Midőn jelzálogüzletét biztosítással is kötötte össze, ezt azért tette, hogy pénzforrást nyitva a beruházásokra, módot is adjon az illetők kezébe netalán elemi csapások megkeresése esetén, ismét csak az intézet támogatását élvezve, magukat fenntartani.

Biztosítási üzletünk igen kedvező sikerrel lett megindítva, azon támogatás, melyben részesítettünk minden esetre hálára kötelez és épen ezért, de már alapszabályaink értelmében is jelzálog-kölcsön üzletünk megnyitását tovább nem halasztjuk, dacára annak, hogy záloglevelek elárúsítása most a világi pénzpiacokon majdnem lehetetlen, dacára a bank-kérdés megoldásának halogatása miatt való pénz-zavaroknak, bíráló bizottságunk kimondotta márczius 25-re a kölcsönök folyósításának megkezdését. Ezen naptól kezdve folytonosan fognak tartatni megszavazó ülések és határozottan merjük kinyilatkoztatni, hogy a közönség kielégítése, biztosító feleink kölcsönhez való juttatása el nem maradand. Mindenesetben első sorban az apróbb kölcsönök folyósítását eszközözzük és pedig mindenk felett a kisbirtokos földmivelők részére. Kölcsöneinkkel leszállunk 200 frt legkisebb összegig. Sőt az első hetekben a kölcsönzőket nem is záloglevél, hanem készpénzzel elégítendjük ki. Ezen készpénz-kölcsönök 5 és 10 évre lesznek adva, első félévi 10% második félévi 5% tőke lejebb-szállítás mellett. Ezen készpénz-kölcsönök évi kamata 10% lesz félévenként fizetve Zálogleveleket bocsátandunk ki 10½ évre 13%, 14 évre 11%, 30 évre 7½% és 34 évre 7% melletti törlesztéssel együtt.

Ez uttal szabadjon határozottan kinyilatkoztatnunk, hogy kölcsönért való folyamodásokat már is bár mikor elfogadunk. A folyamodás mellé melléklendő: telekkönyvi hiteles másolat, birtokiv és a földadó hiteles kimutatása, valamint szükséges az is, hogy az illető, bankunknál biztosító fél is legyen. Reményelem ugyan, hogy ezen felvilágosítás a kételkedőket megnyugtassa, de még is szabadjon még kérnem a szerkesztő urat, legyen szives adjon helyet azon körlevélnek is, melyet a kölcsönüzlet megindítására kibocsátunk.*)

Kiváló tisztelettel

Báró Bánffy Dezső,
a „Tisza“ biztosító és jelzálogbank
kolozvári képviselője.

EGY VELEG.

* Lapunk mai mellékletét a „Tisza“ jelzálog és biztosító bank körlevelét ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe.

(a) Hus bepáczolására az angolok következő

keveréket használnak: 40 font vízben feloldanak 6 font konyhasót egy font sodát és 3 lat salétromot. Tekintetbe véve azon körülményt, hogy a salétrom mily káros befolyással van az állati szervezetre, annak ily nagy mérvben alkalmazását határozottan károsnak kell mondanunk. A salétrom rendeltetése ugyanis semmi egyéb, minthogy a husnak szép veres színt adjon, s ezen célra a fentebbi keverékhez felényi is elég volna. Hogy nálunk e részben még nagyobb gondatlanság uralkodik, azt talán fölösleg is volna bizonyítgatni, pedig nem ártana tudnunk, hogy a salétrom nagyobb adagban valóságos mérég.

(a) A petroleum mint hathatós féregirtó szer kezd szerepelni. Használatánál azonban a felmerült veszélyes esetek a legnagyobb óvatosságra intenek. Főszabály, hogy a marha testének csak azon részeit kenjük be, melyeket szájával nem ér el t. i. nem nyalhat, s itt is csak higitott állapotban alkalmazzuk, t. i. vízzel keverve és összerázva.

* Egy nagylelkű főúr. Gróf Schönborn Ervin, a munkácsi uradalom tulajdonosa, a jelen évi világtárlat kiszámíthatlan horderejét kellőleg felfogván, alkalmat ad nemcsak gazdatisztjeinek, hogy Bécsbe juthassanak, hanem palotájában ingyen szállással látja el a felrándulókat, sőt, mint hiteles forrásból értesülünk, gondoskodva lesz arról is, hogy tág uradalma állandó elfoglaltjai, sőt a javadalmán munkálkodó lelképásztorok és tanítók is némi előnyökben és könnyebbitésekben részesüljenek. Óhajtjuk, hogy más főúraink is kövessék a némes gróf példáját.

* Az első magyar sertéshizlaló társaság közlebbi közgyűlésén előterjesztett évi jelentéséből kiemeljük a következőket: Az üzlet összes ágaiiban észlelhető pangás nem maradhatott hatás nélkül a társulat üzletére sem, oly annyira, hogy ez évben 24,000 db. sertéssel kevesebb állítottott be. Jelentékeny hátránnyal volt a társulat üzletére nézve még azon körülmény is, hogy amerikai dísznó-zsir és háj rendkívül nagy mennyiségekben és igen olcsó árakon importáltatott. A múlt évi forgalom volt: 146,546 vm. tengeri bizományban, 27382 vm. tengeri saját számlára, 4,458 b. m. árpa; 54,302 mérő árpa és 24,145 mérő tengeri a malomban öröltetett. Az előlegezési üzlet ez évben emelkedett, mint ezt a 3.160,067 frt. pénztári évi forgalom is mutatja. A mérleg következő számokat tüntet fel: A Ieltár és építmények körül előforduló karbantartási és beszerzési költségekre 10,000 frt esik. Építmények és szállásokért fizetett bér fejében befolyt 38,873 frt 12 kr, az üzleti eredmény tesz 10,051 frt 50 kr. Összesen 48,924 frt 64 kr. Ezen jövedelmet a választmány következőleg javasolja felosztandónak: 1.090 frt 49 kr a tartalék alapra, annak kerek 11.000 frtra való kiegészítése végett; 7.338 frt. 60 kr. a 15%-nyi tantiemera, 40,000 frt osztalékra, tehát egy-egy részvényre 16 frt esnek, a mi a tőke 8%-kának felel meg; 83 frt 6 kr a betegséggélyző alapra, 50 frt a pesti ipartanodára, 50 frt a kőbányai iskola részére beszerzendő könyvekre és végre 312 frt 49 kr új számlára. A közgyűlés ezen indítványokat elfogadta és a választmánynak megadta a felmentvényt.

*) Az említett körlevelet csakis mint lapmellékletet hozhatjuk.
Szerk.

* Félévi vizsgák. A k-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél a téli félév vizsgáiból még a következők vannak hátra: a II-od éves tanfolyamban: martius 22-én d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—6 óráig: állattan, r. tanár dr. Entz Géza; martius 24-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: növénytermelés, r. t. Vörös Sándor; martius 26-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: vegytan, r. t. Tuba Lajos; martius 28-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: matematika, s. t. Kertész György; martius 31-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: állatboncz- és élettan, r. k. tanár Mina János; végre ápril 2-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: természettan, r. tanár Székely Mihály. — A III-ad éves tanfolyamban: martius 22-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: nemzetgazdaság, r. tanár Vörös Sándor; martius 24-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: erdészet, r. tanár Székely Mihály; martius 26-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: állatgyógyászat, r. k. tanár Mina János; martius 28-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6

óráig: gazd. iparüzlettan, r. tanár Tuba Lajos; martius 31-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: gazd. építészet, r. k. tanár Heigel József; végre ápril 2-án d. e. 9—12 óráig: kertészet, főkertész Ritter Gusztav. — Az I-ső éves tanfolyamban: ápril 2-án d. u. 3—6 óráig: irálytan, tansegéd Vékony Gábor; ápril 3-án d. e. 9—12 óráig számtan, tansegéd Ordódi Lajos; ápril 3-án d. u. 3—6 óráig: természettan, tansegéd Szentkirályi Ákos. Ezen vizsgákra a t. szülőket, gazdákat, egyáltalában az érdeklődőket tisztelettel meghívja: a z igazgatóság.

Szép és korszerű alapítványt tett Nadasdy Lipót gr. főispánjának 40-ik évfordulója alkalmából Komárom megye részére, 20,000 frtot ajánlván fel a gazdaságát vándortanítására. Megyeszerte községről-községre csak tudományilag képzett tanárok fogják terjeszteni a modern gazdaság ismereteit. Felhívja alapító a megyei áldozatkésztséget is csatlakozására az általa adott példához s ha az alapítvány ily módon 40,000 forintra emelkedik, kamatja 2 körutazó tanár állandó ellátására elég lesz.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török buza	széna	szalma	tüzifa	marhahus
á r a k r a j e z á r o k b a n .										
Kolozsvár	mart. 20.	756—770	530—540	436—456	140—150	356—370	170	115	1300	23
Nagy-Várad	mart. 11.	500—680	400—480	410—430	140—160	310—340	160	120	1150	26
Maros-Vásárhely	mart. 13.	560—600	458—480	385—425	144—180	—	190—210	140—150	1440	20
Károly-Fehérvár	mart. 15.	690—715	605—610	490—495	180—182	—	100—110	70—88	1200	20
Nagy-Szeben	febr. 28.	613—680	520—573	427—467	153—180	373	90—95	70	750	20
Brassó	febr. 28.	584—662	526	418—429	155—164	299	—	—	—	20
Beszterce	mart. 18.	620—670	480	460	150	—	120—160	80—130	750	20
Nagy-Enyed	mart. 13.	580—600	500—560	400—460	130—140	—	170—180	50—60	1100	20
Szamosujvár	mart. 17.	600—680	480—520	400—420	110—120	—	200	50	1200	18
Deés	mart. 18.	640—680	560—580	440—460	120—130	—	100—200	75—100	800	18
Torda	mart. 8.	652—720	484—520	440—450	136—140	—	165—170	70—100	1400	22

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 79. — frt 75 kr. Ezüst árkelet 107.90.

Bécsi marhavásár: Felhajtattott összesen 2468 drb. hizó ökör, forgalom élénkebb; gallicziai 32—35 frt, magyar és német hizó ökör 32¹/₂—35 frt, a vágósúly mázsája.

Szerkesztői nyiltposta.

8) K. G. urnak. Becessz cikke megjött — sorát várja. 9) „Egy pályázó“, a pályamunka még jelenleg is bírálat alatt áll.

TARTALOM: Gyümölcsstatenyésztésünk hibáiról és ezek orvoslásáról. — Gazd. egyleti titkár Gamauf Vilmos jelentése az erdélyi gazd. egylet idei közgyűlésén. — Társalgó: Közgyűlés martius 12-én. — Levelezés. — Egyveleg. — Piaczi árak. — Szerkesztői nyiltposta. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Főmunkatárs: VÖRÖS SÁNDOR.

Hirdetések.

Jelzalog kölcsönök.

Telekkönyvezett földbirtokokra 5000 forinttól kezdve a legmagasabb összegig 6% kamattal 1% törlesztésre illetőleg 7%-al 32 év alatt teljes törlesztés mellett (a visszafizetés előbb is bármikor teljesíthető) a leggyorsabban eszközöl

a hatóságilag engedélyezett általános ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda
Kolozsvárt, óvár, bástyautca 6. sz.

Értekezhetni naponta délután 1—4 óráig.

(3.)

(8—48.)

„TISZA“ biztosító és jelzálogbank.

Alaptőke két millió forint oszt. ért.

Eszközöl minden más társulatoknál olcsóbb díjak mellett biztosításokat tűz- és jégkárok ellen, ugy élet és járadékra. Már megnyitott jelzálogkölcson üzletével folyósít 200 frttól kezdve felfelé kölcsönöket készpénz, valamint záloglevelekben a legolcsóbb kamatláb mellett. Élethiztosításai rendkívül olcsók.

Példa életbiztosításra:

2000 forint tőkéért egyszerű halálesetre biztosítva, fizetik évenként, ha a biztosító

20	30	40	50 éves
30 frt 60 kr.	40 frt 02 kr.	55 frt 60 kr.	83 frt.

Ezen módozaton kívül más díjszabályzataink ugy nevelési, kiházásitási, férjhezmeneteli tőkék, életjáradéki összegek biztosítása nyereményrész vagy a nélkül a legolcsóbb.

Biztosításokat elfogadnak, ugy felvilágosítást adnak a vidéken az ügynökök.

Kolozsvártt a képviselőségi iroda: főtér, 8. szám Tauffer Károly házának első emeletén.

A „TISZA“ biztosító- és jelzálogbank kolozsvári képviselősége:

Kolozsvár, 1873. márczius 18-án.

Br. Bánffy Dezső, képviselő.

Bovánkovits Gyula, titkár.

1—20 (9)

Gazdasági és kerti veteménymagvak

Luczerna francia.

„ magyar.

Lóhere Steier.

(2—*) (8)

Burgundi répa.

Tarló répa.

Bükköny.

Fümag, francia és angol.

Ákáczfamag sat.

Mindennemü kerti veteménymagvak, s mintegy 300 féle legujabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron

Szentjánosi és Veisznál

KOLOZSVÁRT.

Ugyanitten találtnak valódi Dittmárféle kerti eszközök és Táx-féle zsebkéscsk.

Hirdetés.

TAUFFER FERENCZ-nél

KOLOZSVÁRT

Csakis kizárólagosan kitünő és hiteles
gazdasági és kerti

VETEMÉNYMAGVAK

illendő árban,

továbbá saját természetmennyü

„Douttonkorn“ törökbuza.

Valódi fehér és barna

SZIBERIAI ZAB

nagyvéka 2 frt oszt. értékben

(4) található. (7—47.)